

UNIVERSITATEA „NICOLAE TITULESCU”

FACULTATEA DE DREPT

ȘCOALA DOCTORALĂ

TEZĂ DE DOCTORAT

CONTRACTUL CLASIFICAT

REZUMAT

CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC

Prof. univ. dr. Gabriel BOROI

DOCTORAND

Enikő (TAMÁS) DAMASCHIN

BUCUREȘTI

2017

I. PLANUL LUCRĂRII

| | |
|--|------------|
| CUPRINS | 3 |
| ABREVIERI | 5 |
| Capitolul I | 6 |
| CONSIDERAȚII INTRODUCATIVE | 6 |
| Capitolul al II-lea | 11 |
| NOȚIUNI INTRODUCATIVE PRIVIND CONTRACTUL | 11 |
| CLASIFICAT ȘI INFORMAȚIILE CLASIFICATE | 11 |
| §1 Noțiunea de contract..... | 11 |
| §2 Definierea conceptelor „contract clasificat” și „securitate industrială”..... | 17 |
| §3 Noțiunea de informație clasificată..... | 22 |
| §4 Clasificarea informațiilor. Autoritățile cu atribuții în domeniul protecției informațiilor cu caracter clasificat..... | 26 |
| §5 Dreptul la informații. Excepții..... | 32 |
| Capitolul al III-lea | 37 |
| NOȚIUNI GENERALE PRIVIND CONTRACTUL CLASIFICAT | 37 |
| §1 Clasificarea contractelor..... | 37 |
| §2 Caracterile juridice ale contractului clasificat..... | 55 |
| §3 Natura contractului clasificat..... | 58 |
| §4 Părțile în materia contractului clasificat..... | 69 |
| Capitolul al IV-lea | 76 |
| CONTRACTUL CLASIFICAT PRIN PRISMA PREVEDERILOR ORDONANȚEI DE URGENTA A GUVERNULUI NR. 34/2006, ALE ORDONANȚEI DE URGENTA A GUVERNULUI NR. 114/2011 ȘI ALE LEGII NR. 98/2016 | 76 |
| §1 Încheierea contractelor clasificate prin aplicarea normelor legale din domeniul achizițiilor publice..... | 76 |
| §2 Utilizarea excepțiilor în domeniul achizițiilor publice..... | 88 |
| Capitolul al V-lea | 103 |
| ÎNCHEIEREA, EXECUTAREA ȘI UNELE CAUZE DE ÎNCETARE A CONTRACTULUI CLASIFICAT | 103 |
| §1 Principiul libertății de voință în materie contractuală..... | 103 |
| §2 Condiții esențiale pentru validitatea contractului din perspectiva noului Cod civil | 109 |
| §3 Etapa precontractuală și realizarea acordului de voință..... | 115 |
| §4 Anexa de securitate..... | 121 |

| | |
|---|------------|
| §5 Subcontractarea..... | 124 |
| §6 Cauze de încetare a contractului clasificat..... | 127 |
| Capitolul al VI-lea | 132 |
| ASPECTE PROCEDURALE ÎN LEGĂTURĂ CU LITIGIILE IZVORÂTE DIN ÎNCHEIEREA ȘI EXECUTAREA CONTRACTELOR CLASIFICATE. 132 | |
| §1 Noțiuni generale. Competența în materia contractelor clasificate | 132 |
| 1.1. Competența instanțelor judecătorești | 133 |
| 1.2 Competența în ipoteza contestării caracterului clasificat al contractului | 141 |
| §2 Contestarea caracterului clasificat al unui contract/al unei informații | 148 |
| 2.1 Aspecte privind contestarea atribuirii caracterului clasificat unei informații | 148 |
| 2.2 Criterii pentru soluționarea unui litigiu ce are ca obiect contestarea clasificării unui contract | 152 |
| §3 Înscrierile clasificate în procesul civil. Introducere. Definirea conceptelor | 161 |
| 3.1. Utilizarea înscrisurilor clasificate în procesul civil. Legislație națională | 163 |
| 3.2 Elemente de drept comparat | 169 |
| CONCLUZII. PROPUNERI DE LEGE FERENDA..... | 182 |
| BIBLIOGRAFIE | 11 |

II. TEMA CERCETĂRII ȘI IMPORTANȚA SA ȘTIINȚIFICĂ

Conceptul libertății constituie cheia de boltă pentru întreaga clădire a unui sistem de rațiuni, chiar speculative, spunea Immanuel Kant¹, această libertate fiind o valoare fundamentală pentru manifestarea omului în plenitudinea sa, inclusiv ca subiect de drept.

Libertatea nu a fost însă considerată niciodată ca fiind o valoare absolută întrucât omul, ca individ social, se supune limitelor trasate în numele interesului general de către societate prin diversele sale instrumente, în funcție de etapa istorică în care se află.

Omul, ca subiect de drept, își exercită drepturile și își asumă obligațiile în mod liber, fiind însă ținut totodată să respecte limitele trasate, în principal, prin legi. Statul intervine astfel în raporturile juridice asumate de oameni prin edictarea unor norme cu scopul de a asigura imperativul îmbinării intereselor individuale cu interesele generale.

Intervenția statului în raporturile juridice, inclusiv în raporturile contractuale, a cunoscut o evoluție constantă de-a lungul timpului, fiind justificată uneori prin rațiuni legate de securitatea națională, de apărarea țării și a intereselor economice ale acestuia. Statul, prin organele sale, a arătat că intervenția sa este necesară, sub o formă sau alta, pentru a se garanta securitatea internă și externă a țării, justificând astfel rațiunile pentru care există proceduri și măsuri de natură intruzivă, ori pentru care anumite contracte se încheie fără a se aduce la cunoștința cetățenilor toate aspectele legate de modul în care autoritățile statului asigură și garantează exercitarea unor drepturi ale cetățenilor sau utilizează fonduri publice în îndeplinirea atribuțiilor conferite de lege.

În această sferă se circumscrie și categoria contractelor clasificate, contractul clasificat reprezentând tema acestei teze de doctorat, respectiv a acelor convenții în cuprinsul cărora se emit, se vehiculează și se gestionează informații clasificate. În esență, un contract clasificat nu reprezintă un contract special prin sine însuși întrucât nu se nasc, nu se modifică, respectiv nu încetează raporturi juridice prin efectul caracterului clasificat al contractului.

¹ I. Kant, *Critica rațiunii practice*, Paideia, București, 2003, p. 27.

Aceste efecte juridice se produc prin încheierea și executarea contractului, ca operațiune juridică efectivă, oricare ar fi natura juridică a acestuia. Însă, din cauza caracterului clasificat al informațiilor care sunt cuprinse în aceste contracte, regimul juridic al acestor acte juridice civile va fi influențat sub toate aspectele legate de modalitatea de încheiere, executare ori încetare a acestui tip de convenții.

Tema de cercetare prezintă importanță din mai multe puncte de vedere. Arătăm în acest sens, în primul rând, că noțiunea însăși de contract clasificat este prea puțin cunoscută în doctrină și în practică, acest aspect fiind cauzat în primul rând de numărul destul de redus al subiecților de drept care încheie acest tip de contracte.

Apoi, contractele clasificate presupun per se vehicularea unor informații secrete, motiv pentru care este de la sine înțeles că domeniul de cercetare este unul destul de anevoios, cooperarea cu autoritățile implicate în încheierea și executarea acestui tip de contracte fiind limitată, iar sursele bibliografice fiind puține și uneori greu accesibile.

Nu în ultimul rând, schimbările legislative din ultimii ani, transpunerea Directivei 2009/81/CE² a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009, respectiv modificările din domeniul achizițiilor publice sunt alte puncte cheie de interes din perspectiva obiectului de cercetare.

III. SCOPUL ȘI OBIECTIVELE CERCETĂRII

Prezenta lucrare are ca scop cercetarea unor noțiuni fundamentale în materia contractelor clasificate, pornind chiar de la definițiile și terminologia specifică acestui domeniu aproape neexplorat. În vederea înțelegerii modului în care încheierea și executarea unui contract pot fi influențate prin prisma caracterului informațiilor vehiculate în aceste convenții, au fost analizate definițiile informațiilor clasificate și a

² Directiva 2009/81/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind coordonarea procedurilor privind atribuirea anumitor contracte de lucrări, de furnizare de bunuri și de prestare de servicii de către autoritățile sau entitățile contractante în domeniile apărării și securității și de modificare a Directivelor 2004/17/CE și 2004/18/CE este publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE) nr. L216 din 20 august 2009.

fost prezentată și modalitatea în care se realizează procedura de atribuire a caracterului clasificat unei informații și, implicit, unui contract.

Subliniem însă că, din cauza faptului că orice contract special poate avea caracter clasificat, nu ne-am propus să analizăm în mod efectiv modalitatea în care se încheie, se execută ori încetează un contract anume, ci am dorit doar să evidențiem o serie de probleme comune, care se pot ivi întotdeauna atunci când persoanele juridice sau fizice sunt puse în situația de a încheia astfel de contracte.

Totodată, în vederea ilustrării dificultăților de identificare și de interpretare a normelor juridice incidente, am procedat la prezentarea principalelor modificări legislative de interes din perspectiva domeniului de cercetare.

În ceea ce privește noutatea și originalitatea temei, arătăm că deși acest tip de contracte nu este unul nou, totuși nu am identificat proiecte de cercetare științifică derulate în domeniu, cu toate că aceste contracte, chiar reduse ca număr, nu sunt deloc lipsite de importanță, mai ales în contextul în care implică și aspecte legate de securitatea națională și apărarea țării, iar valoarea acestora nu este una derizorie.

De asemenea, cercetarea științifică a acestei teme a presupus abordarea subiectului prin explorarea și a altor ramuri de drept, precum și prezentarea unor elemente de drept comparat.

IV. METODOLOGIA CERCETĂRII

Din punctul de vedere al metodologiei de cercetare, în primul rând au fost utilizate metoda logică și metoda comparativă, fiind analizate prevederi legale din diverse acte normative naționale sau ale Uniunii Europene, fiind coroborate totodată noțiuni de drept civil, drept administrativ și drept procesual civil.

De asemenea, prin aceleași metode au fost analizate cazuri din jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, a Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv din jurisprudența națională și a altor state. Prin prezentarea unor prevederi legale din legislația mai multor state au fost evidențiate anumite trăsături comune sau diferite, după caz, în procesul de legiferare existent în domeniul de cercetare.

Nu în ultimul rând, prin metoda analizei istorico-teleologice au fost subliniate modificările legislative relevante în domeniu, atât din punctul de vedere al dreptului substanțial cât și al dreptului procedural.

V. STRUCTURA LUCRĂRII

Ca și structură, lucrarea este împărțită în 6 capitole, divizate la rândul lor în paragrafe și sub-paragrafe. Monografia este finalizată prin concluzii, propuneri de lege ferenda și bibliografie.

Primul capitol are un conținut introductiv, fiind prezentată tema tezei de doctorat și obiectivele cercetării. În al doilea capitol, sunt tratate noțiunile introductive relevante și necesare a fi cunoscute pentru înțelegerea temei de cercetare. În acest sens, sunt definite noțiuni precum „contractul”, „contractul clasificat”, „securitate industrială”, „informații clasificate”.

Totodată sunt indicate autoritățile care au atribuții în domeniul informațiilor clasificate și care, implicit, pot fi părți ale unui contract clasificat și este detaliată procedura prin care se clasifică informațiile. Această procedură de clasificare a informațiilor a fost detaliată în cuprinsul acestui proiect de cercetare științifică întrucât nu au fost identificate alte lucrări de cercetare similare în domeniu, iar această procedură trebuie cunoscută și înțeleasă de toți posibili participanți la activități contractuale ce implică accesul la informații clasificate. De asemenea, este tratată în mod succint și problema accesului la informații publice, prin prezentarea excepțiilor exclusiv prin raportare la tema cercetării.

În al treilea capitol, este analizată problema clasificării contractelor, sunt prezentate caracterele juridice ale contractului clasificat și natura acestui contract.

Nu în ultimul rând, sunt identificați subiecții de drept care pot dobândi calitatea de părți într-un contract clasificat.

În contextul în care o parte din contractele clasificate sunt contracte de achiziții publice, în al patrulea capitol sunt evidențiate modificările legislative survenite în acest domeniu. În acest capitol sunt subliniate aspecte legate de multitudinea de excepții

instituite în activitatea de încheiere a contractelor clasificate. Totodată, sunt prezentate și limitele în care pot fi utilizate normele de excepție în alegerea regimului juridic al unui contract clasificat, mai ales din perspectiva jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene, astfel cum această jurisprudență s-a conturat în aplicarea prevederilor art. 346 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

În Capitolul al V-lea, sunt analizate aspecte legate de încheierea, executarea, subcontractarea și unele cauze de încetare a contractului clasificat. Toate aceste aspecte sunt tratate exclusiv prin raportare la probleme care pot să apară prin prisma caracterului clasificat al informațiilor vehiculate în cuprinsul contractelor.

În penultimul capitol sunt prezentate noțiuni relevante pentru tema de cercetare din punct de vedere procedural. Sunt evidențiate aspecte legate de competența instanțelor în soluționarea litigiilor născute în legătură cu contracte clasificate, punându-se accent pe multitudinea de modificări legislative ce evidențiază lipsa de consecvență a legiuitorului în special în stabilirea naturii juridice a contractelor de achiziții. De asemenea, este abordată problema criteriilor care ar putea fi luate în considerare atunci când se verifică în cadrul unui litigiu dacă un contract sau o informație a fost corect clasificată, în această direcție fiind evidențiate și rezultatele mai multor proiecte de cercetare derulate pe plan extern și fiind prezentate și definiții din legislația altor state.

Nu în ultimul rând, utilizarea înscrisurilor cu caracter clasificat, ca problemă intrinsec legată de litigiile privind contractele clasificate, este analizată mai ales prin comparație cu proceduri similare din legislația altor state.

În încheierea acestui demers științific, am formulat concluzii și propuneri de lege ferenda.

În acest sens, considerăm că odată cu transpunerea Directivei 2009/81/CE și intrarea în vigoare a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 114/2011, au fost făcuți o serie de pași necesari, dar nu suficienți, pentru reglementarea modalității de încheiere a anumitor tipuri de contracte clasificate.

Totuși, având în vedere multitudinea de excepții ce pot fi utilizate de către autoritățile contractante atunci când încheie contracte clasificate, considerăm ca fiind necesară stabilirea unui cadru legal minim pentru aceste situații, prin care să fie

impusă cel puțin cerința aducerii la cunoștința potențialilor contractanți a intenției de a se atribui anumite tipuri de contracte, a valorii acestor contracte și a unor informații minimale prin care să fie asigurat accesul tuturor persoanelor interesate la procedurile de negociere.

De asemenea, *de lege ferenda*, considerăm ca fiind necesară uniformizarea prevederilor legale cuprinse în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2011 prin raportare la terminologia uzitată în celelalte acte normative aplicabile în domeniu. Evidențiem în acest sens că se impune clarificarea intenției legiuitorului în ceea ce privește atribuirea caracterului civil ori al asimilării cu actele administrative a acestui tip de contracte.

Totodată, în vederea asigurării unei interpretări și aplicări unitare a normelor legale, se impune ca dispozițiile din această ordonanță să fie corelate cu prevederile din Hotărârea Guvernului nr. 585/2002 și din Legea nr. 182/2002. În acest sens, considerăm că ar fi oportună modificarea definiției informațiilor clasificate prin crearea unei norme de trimitere sau, cel puțin, prin eliminarea tezei potrivit căreia o informație se clasifică prin atribuirea unei măsuri de protecție, independent de încadrarea într-o clasă de secretizare, o asemenea măsură fiind incompatibilă cu legislația națională din domeniul protecției informațiilor clasificate.

În același sens, este necesară revizuirea întregului act normativ în vederea transformării normelor permissive în norme imperative, în acele situații în care prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114/2011 a fost stabilită doar posibilitatea ori dreptul pentru autoritatea contractantă de a insera cerințe de securitate, deși prin standardele naționale de protecție a informațiilor clasificate respectivele cerințe au un caracter obligatoriu.

Nu în ultimul rând, *de lege ferenda*, apreciem că ar trebui creat mecanismul juridic necesar pentru ca în ipoteza în care necesitatea clasificării contractului survine ulterior încheierii acestuia, când contractantul nu obține actele de autorizare necesare, să fie analizată prioritar posibilitatea divizării contractului, astfel încât operatorul căruia i-a fost atribuit contractul să poată continua executarea acestuia pe segmentul care nu presupune nevoia de acces la informații clasificate, iar partea din contract a

căruia executare presupune acces la informații clasificate să fie atribuită unui alt operator economic.

Nu considerăm că prin această cercetare am reușit să abordăm sau să epuizăm toate problemele ori ipotezele care ar putea să apară în procedura de încheiere sau de executare a unui contract clasificat. Apreciem însă că, prin noutatea demersului științific, prin explicarea unor noțiuni de bază referitoare la informațiile și contractele cu caracter clasificat, noțiuni prea puțin cunoscute și înțelese de marea majoritate a subiecților de drept, potențiali contractanți, și inclusiv de către unii practicieni ai dreptului, am deschis calea spre aprofundarea unor subiecte de interes general în acest domeniu al contractelor încheiate cu autoritățile statului în legătură cu apărarea și securitatea națională a țării.

Subliniem în acest sens că înțelegerea unor noțiuni de bază este esențială atât pentru corecta aplicare a acestora, cât și pentru exercitarea în deplină cunoștință de cauză a drepturilor și asumarea obligațiilor contractuale în mod corespunzător, mai ales într-un domeniu precum cel al contractelor clasificate, în care, uneori, chiar existența contractului este un secret.

BIBLIOGRAFIE

I. Acte normative

01. Constituția României din 21 noiembrie 1991, republicată în Monitorul Oficial nr. 767 din 31 octombrie 2003
02. Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, cu modificările și completările aduse prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 79/2011, respectiv prin Legea nr. 60 din 2012, publicat în Monitorul Oficial nr. 505 din 15 iulie 2011
03. Codul civil din 1864, publicat în Monitorul Oficial nr. 271 din 4 decembrie 1864, nr. 7 (supl.) din 12 ianuarie 1865, nr. 8 (supl.) din 13 ianuarie 1865, nr. 8 (supl.) din 14 ianuarie 1865, nr. 11 (supl.) din 16 ianuarie 1865, nr. 13 (supl.) din 19 ianuarie 1865
04. Legea nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificări și completări, republicată în Monitorul Oficial al României nr. 247 din 10 aprilie 2015
05. Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii , republicată în Monitorul Oficial al României nr. 345 din 18 mai 2011
06. Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 248 din 12 aprilie 2002
07. Legea contenciosului administrativ nr. 554 din 2 decembrie 2004, publicată în Monitorul Oficial nr. 1154 din 7 decembrie 2004
08. Legea nr. 544 din 12 octombrie 2001 privind liberul acces la informațiile de interes public, cu modificări și completări ulterioare, a fost publicată în M.Of. nr. 663 din 23.10.2001
09. Legea nr. 51/1991 privind securitatea națională a României, republicată în Monitorul Oficial al României nr. 190 din 18 martie 2014
10. Legea nr. 14 din 24 februarie 1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații, publicată în Monitorul Oficial al României nr. Monitorul Oficial al României nr. 33 din 3 martie 1992

11. Legea nr. 98 din 19 mai 2016 privind achizițiile publice publicată în Monitorul Oficial al României nr. 390 din 23 mai 2016
12. Legea nr. 101 din 19 mai 2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 393 din 23 mai 2016
13. Legea nr. 11/1991 privind combaterea concurenței neloiale, publicată în Monitorul Oficial nr. 24 din 30 ianuarie 1991, cu modificări și completările ulterioare
14. Legea nr. 455/2001 privind semnătura electronică, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 429 din 31 iulie 2001
15. Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I-a, nr. 959 din 29 noiembrie 2006.
16. Legea nr. 296/2004 privind Codul consumului, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I-a, nr. 224 din 24 martie 2008, ulterior completată și modificată
17. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 153 din 7 noiembrie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 826 din 15 noiembrie 2002, aprobată prin Legea nr. 101/24.03.2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 207 din 31.03.2003
18. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 418 din 15 mai 2006
19. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 76 din 30 iunie 2010 pentru modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, publicată în Monitorul Oficial nr. 453 din 2 iulie 2010

20. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 114 din 21 decembrie 2011 privind atribuirea unor contracte de achiziții publice în domeniile apărării și securității, publicată în Monitorul Oficial 932 din 29 decembrie 2011
21. Hotărârea Guvernului nr. 1186 din 27 noiembrie 2001 pentru aprobarea Procedurilor privind achizițiile publice de produse și servicii care implică apărarea națională, ordinea publică, siguranța și securitatea națională și a listei aferente acestora, publicată în Monitorul Oficial nr. 815 din 18 decembrie 2001
22. Hotărârea Guvernului nr. 585 din 2002 pentru aprobarea Standardelor naționale de protecție a informațiilor clasificate din România, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 485 din 5 iulie 2002
23. Hotărârea Guvernului nr. 781/2002 pentru protecția informațiilor secrete de serviciu, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 575 din 5 august 2002
24. Hotărârea Guvernului nr. 353 din 15 aprilie 2002 pentru aprobarea Normelor privind protecția informațiilor clasificate ale Organizației Tratatului Atlanticului de Nord în România, publicată în Monitorul Oficial al României nr. 315 din 13 mai 2002
25. Hotărârea Guvernului nr. 1265 din 13 august 2004 pentru aprobarea Normelor metodologice privind contractarea, finanțarea, monitorizarea și evaluarea programelor, proiectelor de cercetare-dezvoltare și inovare și a acțiunilor cuprinse în Planul Național de cercetare-dezvoltare și inovare a fost publicată în Monitorul Oficial nr. 776 din 25 august 2004
26. Hotărârea Guvernului nr. 925 din 19 iulie 2006 pentru aprobarea normelor de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractelor de achiziție publică din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2006 privind atribuirea contractelor de achiziție publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice și a contractelor de concesiune de servicii, publicat în Monitorul Oficial nr. 625 din 20 iulie 2006, cu modificările și completările ulterioare
27. Norma-cadru din 6 februarie 2006 privind securitatea informațiilor UE clasificate, emisă de Oficiul Registrului Național al Informațiilor Secrete de Stat, publicată în Monitorul oficial nr. 175 din 23 februarie 2006

28. Ordinul nr. 155 din 2 octombrie 2006 privind aprobarea Ghidului pentru atribuirea contractelor de achiziție publică, emis de către Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice, a fost publicat în Monitorul Oficial nr. 894 din 2 noiembrie 2006
29. Ordinul nr. 80 din 30 aprilie 2009 pentru abrogarea Ordinului președintelui Autorității Naționale pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice nr. 155/2006 privind aprobarea Ghidului pentru atribuirea contractelor de achiziție publică, publicat în Monitorul Oficial nr. 296 din 6 mai 2009
30. Ordinul ministrului administrației și internelor nr. 74/2010 pentru aprobarea Normelor de protecție a informațiilor clasificate secret de serviciu în domeniul activităților contractuale desfășurate în cadrul Ministerului Administrației și Internelor, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 193 din 26 martie 2010
31. Ordinul Ministrului Justiției nr. 1953/C din 17 iunie 2015 pentru aprobarea Ghidului din 17 iunie 2015 de clasificare a informațiilor secrete de stat și secrete de serviciu emise de Administrația Națională a Penitenciarelor și unitățile subordonate, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 584 din 04 august 2015

II. Acte normative ale Uniunii Europene/internaționale/ale altor state

01. Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată prin Rezoluția nr. 217 A (III) din data de 10 decembrie 1948 a Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite, semnată de România la data de 14 decembrie 1955, când, prin Rezoluția nr. 955 (X) a Adunării generale a Organizației Națiunilor Unite, a fost admisă în rândurile statelor membre
02. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 a fost ratificată prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994 privind ratificarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale la aceasta convenție, publicată în M.Of. nr. 135 din 31 mai 1994
03. Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice, ratificat de România prin Decretul nr. 212 din 31 octombrie 1974 pentru ratificarea Pactului

international cu privire la drepturile economice, sociale si culturale si a Pactului international cu privire la drepturile civile si politice, publicat în B.Of. al României nr. 146/20.11.1974

04. Tratatul din 25 martie 1957 privind funcționarea Uniunii Europene (versiune consolidată), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C115 din 9 mai 2008;
05. Directiva 93/36 din 14 iunie 1993 privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 199/1 din 09.08.1993
06. Directiva 2004/18/CE din 31 martie 2004 a Parlamentului European și a Consiliului privind coordonarea procedurilor de atribuire a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L134/114 din 30.04.2004
07. Directiva 2009/81/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind coordonarea procedurilor privind atribuirea anumitor contracte de lucrări, de furnizare de bunuri și de prestare de servicii de către autoritățile sau entitățile contractante în domeniile apărării și securității și de modificare a Directivelor 2004/17/CE și 2004/18/CE publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE) nr. L216 din 20 august 2009
08. Directiva 89/665/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea contractelor de achiziții publice de produse și a contractelor publice de lucrări, cu modificări și completări, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene, seria L, nr. 395 din 30 decembrie 1989
09. Directiva 92/13/CEE a Consiliului din 25 februarie 1992 privind coordonarea actelor cu putere de lege și actelor administrative referitoare la aplicarea normelor comunitare cu privire la procedurile de achiziții publice ale entităților care desfășoară activități în sectoarele apei, energiei, transporturilor și telecomunicațiilor, cu modificări și completări ulterioare, publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene, seria L, nr. 76 din 23 martie 1992

10. Codul civil francez, promulgat la data de 21 martie 1904, cu ultimele modificări la data de 2 martie 2017
11. Codul civil italian, promulgat prin Decretul nr. 262 din 16 martie 1042, modificat prin Decretul nr. 291 din 7 decembrie 2016
12. Codul civil din Quebec, disponibil la adresa <http://legisquebec.gouv.qc.ca/en/showdoc/cs/CCQ-1991>
13. Proiectul Codului European al Contractelor, disponibil la adresa <http://www.eurcontrats.eu/site2/docs/EuropeanContr.pdf>
14. Codul de procedura penală italian (1989)
15. Legea nr. 412/2005 privind protecția informațiilor clasificate în Republica Cehă - Act no. 412 of 21 September 2005 on the Protection of Classified Information, disponibil la adresa www.right2info.org/laws/Czech_Protection_classified_info
16. Legea protecției informațiilor clasificate din 5 august 2010 - Polonia - The Protection of Classified Information Act of 5 August 2010, disponibil la adresa <https://www.global-regulation.com/translation/poland/2986485/the-law-of-5-august-2010-for-the-protection-of-classified-information.html>
17. Legea Securității Informației din Austria - Security of Information Act, disponibilă la adresa <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20001740>
18. Legea informațiilor clasificate în Macedonia - Law on classified information, publicată în M.of. al Macedoniei nr. 9/2004, disponibilă la adresa <http://www.dbki.gov.mk/?q=node/41>
19. Legea nr. CLV din 2009 pentru protecția informațiilor clasificate din Ungaria - Act CLV of 2009 on the Protection of Classified Information – disponibilă la adresa <http://www.nbf.hu/legis.html>
20. Instrucțiuni generale administrative pentru protecția organizațională și fizică a materialelor clasificate (Instrucțiuni pentru materiale clasificate), emise de Ministerul Federal de Interne al Germaniei la 31 martie 2006, disponibil la adresa [EN Annex 1 to the Classified Material - BSI - Bund.de](http://www.bsi.de/EN/Annex_1_to_the_Classified_Material_BSI_Bund.de)

21. Information security management guidelines. Australian Government security classification system, disponibil la adresa <https://www.protectivesecurity.gov.au/informationsecurity/Documents/INFOSECGuidelinesAustralianGovernmentSecurityClassificationSystem.pdf>
22. Special Immigration Appeals Commission Act, UK, 1997, <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1997/68/contents>
23. Justice and Security Act 2013 (UK), disponibil la adresa <http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2013/18/section/15/enacted>
24. Evidence Act 2008 – Legea probelor din Australia, disponibil la adresa <http://www.legislation.vic.gov.au/>
25. Regulamentul de procedură al Tribunalului Uniunii Europene, publicat în JOUE nr. L105/1 din 23.04.2015, disponibil la adresa http://juri.ro/static/files/2015/iunie_2015/22/Regulament_Tribunal_UE_CELEX-32015Q042301-RO-TXT.pdf
26. NATO Security Policy (C-M(2002)49), accesibil pe siteul <http://www.ia.nato.int/>

III. Tratatе, cursuri, monografii, studii de specialitate

01. Albu Ioan, *Drept civil. Contractul și răspunderea contractuală*, Ed. Dacia, 1994
02. Avram Iulia, *Contractele de concesiune*, Editura Rosetti, București, 2003
03. Beleiu Gheorghe, Pop Aurel, *Drept civil. Teoria generală a dreptului civil*, Universitatea București, 1980
04. Bîrsan Corneliu, Stătescu Constantin, *Drept civil. Teoria generală a obligațiilor, ediția a IX-a, revizuită și adăugită*, Editura Hamangiu, București, 2008
05. Bodnar Adam, Pacho Irmina, *Polish law on right to information and classification*, Helsinki Foundation for Human Rights, Polonia, May 2011
06. Boroі Gabriel, Anghelесcu Carla Alexandra, *Curs de drept civil. Partea generală*, Editura Hamangiu, București, 2012
07. Boroі Gabriel, Stancu Mirela, *Drept procesual civil*, Editura Hamangiu, București, 2015
08. Boroі Gabriel, Stancu Mirela, *Drept procesual civil, ediția a 3-a*, Editura Hamangiu, București, 2016

09. Boroi Gabriel, Stănciulescu Liviu, *Drept civil. Curs selectiv. Teste grilă*, Editura Hamangiu, București, 2010
10. Boroi Gabriel, Stănciulescu Liviu, *Instituții de drept civil în reglementarea noului Cod civil*, Editura Hamangiu, București, 2012
11. Carruthers James, *Closed material procedures in civil trials*, disponibil la adresa <https://cdn.auckland.ac.nz/assets/humanrights/Research/James-Carruthers.pdf>
12. Cărpenaru Stanciu, Stănciulescu Liviu, Nemeș Vasile, *Contracte civile și comerciale*, Editura Hamangiu, București, 2009
13. Chelaru Eugen, *Forța obligatorie a contractului, teoria impreviziunii și competența în materie a instanțelor judecătorești*, Dreptul nr. 9/2003
14. Chirică Dan, *Tratat de drept civil. Contracte speciale, vol. I*, Editura C. H. Beck, București, 2008
15. Ciobanu Viorel Mihai, *Tratat teoretic și practic de procedură civilă, vol. I*, Editura Național, București, 1996
16. Ciochină Daniela, *Drept civil. Contracte speciale*, Editura Universul Juridic, București, 2012
17. Colombi Ciacchi Aurelia, *Autonomia părților contractuale ca drept fundamental în Uniunea Europeană*, disponibil la adresa http://www.ugb.ro/Juridica/Issue1RO/8_Autonomia_partilor_contractuale_in_UEAurelia_Colombi_CiacchiRO.pdf
18. Costin M.N., Costin M.C., *Dicționar de drept civil*, Editura Lumina Lex, București, 2000
19. Damaschin Enikő, *The Classified Contract*, în CKS CERDOCT eBook, Editura Prouniversitaria, București, 2011
20. Damaschin Enikő, *Classified Documents in Civil Lawsuits*, în LESIJ - Lex ET Scientia International Journal nr. XXIV vol. 1/2017
21. Deak Francisc, Cărpenaru Stanciu, *Drept civil. Contracte speciale. Dreptul de autor. Dreptul de moștenire*, Universitatea București, 1983
22. Deleanu Ion, *Grupurile de contracte și principiul relativității efectelor contractului - răspunderea contractuală pentru fapta altuia*, în Dreptul nr. 3/2002

23. Dincă Răzvan, *Protecția secretului comercial în dreptul privat*, tomul 10, Editura Universul Juridic, București, 2009
24. Dupuis-Touboul Frédérique, *Violation de la confidentialité des négociations*, Petites Affiches, 4 avril 1990
25. English Rosalind, *Secret evidence v open justice: the current state of play*, disponibilă la adresa <http://ukhumanrightsblog.com/2011/07/17/secret-evidence-v-open-justice-the-current-state-of-play/>
26. Fabre-Magnan Muriel, *Droit des obligations, vol. I, Contrat et engagement unilateral*, 2^{ème} édition, PUF, Paris, 2010
27. Federico Fabbrini, *Understanding the Abu Omar case: The Secret Privilege on a Comparative perspective*, (2010)
28. Flour Jacques, Aubert Jean-Luc, Savaux Eric, *Droit civil. Les obligations, I. L'acte juridique*, 10^e édition, Armand Colin, Paris, 2002
29. Fontaine M., *Les lettres d'intention dans la négociation des contrats internationaux*, în *Droit et pratique du commerce international*, 1977
30. Földes Ádám, *Classified information. A review of current legislation across 15 countries&EU*, publicat de Transparency International UK's Defence and Security Programme, 2014, disponibil la adresa <http://ti-defence.org/publications/classified-information-a-review-of-current-legislation-across-15-countries-the-eu/>
31. Frison Roche M. A., *Remarques sur la distinction entre le volonte et le consentement en droit des contrats*, în *Revue trimestrielle de droit civil* nr. 3/1995
32. Ghestin Jacques, Desche Bernard, *Traite de contrats. La vente*, LGDJ, Paris, 1990
33. Ghestin Jacques, *Traite de droit civil. La formation du contrat*, 3^{ème} édition, LGDJ, 1993
34. Hanxiao Li, *Closed Material Procedure in Civil Proceedings* (2013) Laws 546 Research Paper, Victoria University of Wellington, Faculty of Law, p.12 disponibil la adresa <http://researcharchive.vuw.ac.nz/xmlui/bitstream/handle/10063/3385/thesis.pdf?squence=2>

35. Hitoshi Nasu, *State Secrets Law and National Security*, International and Comparative Law Quarterly 64, 2015
36. Ionașcu Aurelian, *Drept civil. Partea generală*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1963
37. Iorgovan Antonie, *Tratat de drept administrativ, vol. II, ediția a IV-a*, Editura All Beck, București, 2005
38. Jacobsen Amanda, *National Security and the Right to Information in Europe*, Centre for Advanced Security Theory, University of Copenhagen, April 2003
39. Jèze Gaston, *Les contracts administratifs de l'état, des departaments, des communes et établissements publics*, tome III, Paris, 1927
40. Kant Immanuel, *Critica rațiunii practice*, Paideia, București, 2003
41. Mascala Corinne, Saint-Alary-Houin Corinne, *Droit civil et commerciaux, 4^{eme} edition*, Ed. LGDJ, Paris, 2003
42. Malaurie Philippe, Aynes Laurent, Steffel Munck Philippe, *Drept civil. Obligațiile*, Editura Wolters Kluwer, București, 2007
43. Mousseron Jean Marc, Guibal Michel, Mainguy Daniel, *L'avant contrat*, Francis Lefevre, Paris, 2001
44. Moștofleu Constantin, Dolghin Nicolae, *Studii de securitate și apărare, vol. I*, Editura Universității Naționale de Apărare, București, 2005
45. Moțiu Florin, *Contracte speciale în noul Cod civil*, Editura Universul Juridic, București, 2011
46. Negulescu Paul, *Tratat de drept administrativ, Vol. I Principii generale*, Institutul de Arte Grafice „E. Marvan” 1934, București
47. Niculeasa Mădălin Irinel, *Legislația achizițiilor publice*, Editura C.H. Beck, București, 2009
48. Oldani Isabela, *The treatment of classified information before de European Court of Justice*, teză de doctorat, Universitatea din Trento, 2015, p. 111-112, disponibilă la adresa <http://www.canestrinilex.com/resources/treatment-of-classified-information-before-the-ecj/>
49. Petrescu Marius, Năbârjoiu Neculae, Braboveanu Mioara, *Managementul informației. Informații clasificate*, Editura Bibliotheca, Târgoviște, 2008

50. Petroiu Marius, *Dreptul de acces la informațiile de interes public. De la litera legii, la abuzul autorităților*, Editura Hamangiu, București, 2014
51. Pop Liviu, Popa Ionuț-Florin, Vidu Stelian Ioan, *Tratat elementar de drept civil. Obligațiile*, Editura Universul Juridic, București, 2012
52. Pop Liviu, *Teoria generală a obligațiilor*, Editura Lumina Lex, București, 1998
53. Pop Liviu, *Tratat de drept civil. Obligațiile, Vol. II, Contractul*, Editura Universul Juridic, București, 2009
54. Pop Liviu, *Acțiunea pauliană (I)*, în *Curierul Judiciar* nr. 4/2006
55. Pop Liviu, *Acțiunea pauliană (II)*, în *Curierul Judiciar* nr. 5/2006
56. Popa Ioan, *Contractul de vânzare-cumpărare. Studiu comparativ de doctrină și jurisprudență*, Editura Universul Juridic, București, 2006
57. Popa Ioan, *Vânzarea de drepturi litigioase. Retractable litigios*, în *Pandectele Române* nr. 4/2009
58. Popescu Tudor, Anca Petre, *Teoria generală a obligațiilor*, Editura Științifică, București, 1968
59. Rarincescu Mihai, *Curs elementar de drept civil român, vol. II, Drepturile reale. Obligațiile*, București, 1947
60. Richer Laurent, *Droit des contrats administratifs*, LGDJ, Paris, 1995
61. Rousseau Jean Jacques, *Contractul social*, Editura Moldova, 1996
62. Sarcinschi Alexandra, *Dimensiunile nonmilitare ale securității*, Editura Universității Naționale de Apărare, București, 2005
63. Săraru Cătălin Silviu, *Contractele administrative. Reglementare. Doctrină. Jurisprudență*, Editura C.H. Beck, București, 2009
64. Shaw Jo, *Closed material procedures disclosure*, publicat în data de 16 November 2015, disponibil la adresa <https://www.lawgazette.co.uk/practice-points/closed-material-procedures-disclosure/5052159.article>
65. Sullivan John, *Closed Material Procedures and the Right to a Fair Trial*, 29 *Md.J.Int'lL.*269(2014), disponibilă la adresa <http://digitalcommons.law.umaryland.edu/mjil/vol29/iss1/12>
66. Șerban Dumitru-Daniel, *Achiziții publice. Jurisprudența Curții Europene de Justiție*, Editura Hamangiu, București, 2011

67. Starck Boris, Roland Henry, Boyer Laurent, *Droit civil. Obligations, tome I*, Litec, Paris, 1996
68. Stătescu Constantin, Bîrsan Corneliu, *Tratat de drept civil, Teoria generală a obligațiilor*, Editura Academiei, București, 1981
69. Stoica Veronica, *Drept civil. Contracte speciale, vol. I*, Editura Universul Juridic, București, 2008
70. Stoica Veronica, *Rezoluțiunea și rezilierea contractelor*, Editura All, București, 1997
71. Tabacu Andreea, Singh Amelia, *Recentele modificări ale O.U.G. nr. 34/2006, un temei pentru reorientarea contractelor administrative spre libertatea contractuală?*, publicat în Revista Transilvană de Științe Administrative 1 (28)/2011
72. Terre Francois, Simler Philippe, Lequette Yves, *Droit civil. Les obligations*, Dalloz, Paris, 2005
73. Teodorescu Anibal, *Tratat de drept administrativ*, vol. I, Institutul de Arte Grafice „Eminescu” S.A. , București, 1929
74. Turcu Ion, *Tratat teoretic și practic de drept comercial, vol. III*, Editura CH Beck, București, 2009
75. Vedinaș Virginia, *Drept administrativ*, Editura Universul Juridic, Bucuresti, 2007
76. Vincent Jean, *Guide juridique, Contrats adminsitratifs*, II, Dalloz, 2001
77. Williams Jack, *Crossing the Rubicon by Transporting Secret Justice across to Europe: Closed Material Procedure in the UK and EU Courts*, 6 Gray’s Inn Student Law Journal, 2014

78. Principiile de la Johannesburg, adoptate la data de 1 octombrie 1995, disponibil la adresa <http://legislatie.resurse-pentru-democratie.org/legea/principiile-de-la-johannesburg.php>
79. Principiile globale globale privind securitatea națională și dreptul la informație, cunoscute sub denumirea de Principiile de la Tshwane, au fost publicate la data de 12 iunie 2013, disponibil la

<https://www.opensocietyfoundations.org/publications/global-principles-national-security-and-freedom-information-tshwane-principles>

80. World Congress of the International Association of Constitutional Law – Workshop No.6: „The Rule of Law in the Age of Terrorism”
81. Opinion of the European Economic and Social Committee on the Green Paper — Defence procurement (COM(2004) 608 final), (2005/C 221/12), document disponibil pe pagina de internet EUR.LEX la adresa <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2005:221:0052:0055:EN:PDF>
82. Interpretative Communication on the application of Article 296 of the Treaty in the field of defence procurement, Brussels, 7.12.2006 COM(2006) 779 final, document accesibil publicului pe pagina de internet <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2006:0779:FIN:EN:PDF>
83. Documentul nr. 14538/4/08 al Consiliului Uniunii Europene din 26 noiembrie 2008, accesibil publicului pe pagina de internet a Consiliului la adresa <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/08/st14/st14538-re04.en08.pdf>

IV. Jurisprudență

01. Hotărârea Curții din 7 iunie 2012, Comisia versus Finlanda, C-615/10, document accesibil publicului pe pagina de internet a Curții de Justiție a U.E. <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=123604&pageIndex=0&doclang=ro&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=262097>
02. Hotărârea din 8 aprilie 2008, Comisia versus Italia, C-337/05, document accesibil publicului pe pagina de internet a Curții de Justiție a U.E. <http://curia.europa.eu/en/actu/communiques/cp08/aff/cp080022en.pdf>
03. Hotărârea din 16 septembrie 1999, Comisia versus Spania, C-414/97, document accesibil publicului pe pagina de internet Eur-Lex <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61997CJ0414:EN:HTML>

04. Hotărârea din 15 mai 1986, Johnston, C-222/84, document accesibil publicului pe pagina de internet Eur-Lex <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:61984J0222:EN:HTML>
05. Hotărârea din 26 octombrie 1999, Sirdar, C-273/97, document accesibil publicului pe pagina de internet a Curții de Justiție a U.E. <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&jur=C,T,F&num=C-273/97&td=ALL>
06. Hotărârea din 11 ianuarie 2000, Kreil, C-285/98, document accesibil publicului pe pagina de internet a Curții de Justiție a U.E. <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-285/98>
07. Hotărârea din 11 martie 2003, Dory, C-186/01, document accesibil publicului pe pagina de internet a Curții de Justiție a U.E., <http://curia.europa.eu/en/actu/communiqués/cp03/aff/cp0315en.htm>
08. Hotărârea din 15 decembrie 2009, Comisia versus Finlanda, C-284/05, document accesibil publicului pe pagina de internet a Curții de Justiție a U.E. <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=76940&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2135718>
09. Hotărârea din 15 decembrie 2009, Comisia versus Suedia, C-294/05, document accesibil publicului pe pagina de internet a Curții de Justiție a U.E. <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=72639&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2135855>
10. Hotărârea din 15 decembrie 2009, Comisia versus Germania, C-372/05, document accesibil publicului pe pagina de internet a Curții de Justiție a U.E. <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=76812&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2136143>
11. Hotărârea din 15 decembrie 2009, Comisia versus Italia, C-387/05, document accesibil publicului pe pagina de internet a Curții de Justiție a U.E. <http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=76811&pageIndex=0&doclang=RO&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=2136044>

12. Hotărârea din 15 decembrie 2009, Comisia versus Grecia, C-409/05, document accesibil publicului pe pagina de internet a Curții de Justiție a U.E. <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=c-409/05>
13. Hotărârea din 15 decembrie 2009, Comisia versus Danemarca, C-461/05, document accesibil publicului pe pagina de internet a Curții de Justiție a U.E. <http://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=c-461/05>
14. Decizia pronunțată la data de 13 februarie 2008 în Cauza nr. 4548/07 Petitioner v. Centro de Investigacion y Seguridad Nacional (Centre of Investigation and National Security), decizie consultată la adresa http://www.right2info.org/cases/plomino_documents/r2i-petitioner-v.-centro-de-investigacion-y-seguridad-nacional-centre-of-investigation-and-national-security
15. Hotărârea din 21 iulie 2016, Cauza 57148/08, Miryana Petrova v. Bulgaria disponibilă la adresa <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-164954>
16. Hotărârea din 26 martie 18987, pronunțată în Cauza Leander contra Regatului Olandei, Cauza nr. 9248-81, disponibilă la adresa <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-94309>
17. R v Chief Constable of the West Midlands Police, ex parte Wiley [1995] AC 274
18. Hotărârea din 15 noiembrie 1996, Cauza 22414/93 Chahal versus United Kingdom, disponibilă la adresa <http://www.asylumlawdatabase.eu/en/content/ecthr-chahal-v-united-kingdom-application-no-2241493>
19. Al Rawi v Security Service [2011] UKSC 34; [2012] 1 A.C. 531, disponibil la adresa <https://www.supremecourt.uk/cases/uksc-2010-0108.html>
20. Home Office v Tariq [2011] UKSC 35, [2012] 1 A.C. 452, disponibil la adresa https://www.supremecourt.uk/decided-cases/docs/UKSC_2010_0107_Judgment.pdf
21. Hotărârea din 19 februarie 2009 în Cauza 3455/05, A. și alții c. Marii Britanii - 3455/05, disponibilă la adresa <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-119285>
22. Decizia Curții Constituționale nr. 1120 din 16 octombrie 2008 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 2 alin. (2), art. 7 alin. (1), art. 25 alin. (1) și art. 34 lit. j) din Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor

- clasificate, precum și ale art. 3 și art. 13 din Legea nr. 51/1991 privind siguranța națională a României, publicat în Monitorul Oficial al României nr. 798 din 27 noiembrie 2008
23. Decizia Curții Constituționale nr. 302 din 1 martie 2011 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 7 alin. (4), art. 17 lit. f), art. 20 și art. 28 alin. (1) din Legea nr. 182/2002 privind protecția informațiilor clasificate, precum și ale art. 5 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 554/2004, publicată în Monitorul Oficial al României nr.316 din 9 mai 2011
 24. Decizia nr. 1783/2015 pronunțată la data de 30 iunie 2015 de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția a II-a Civilă, consultată la data de 17.07.2016 la adresa [http://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery\[0\].Key=id&customQuery\[0\].Value=125979](http://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery[0].Key=id&customQuery[0].Value=125979)
 25. Decizia nr. 7309/2013 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția de Contencios Administrativ și Fiscal, publicată la adresa <http://www.scj.ro/1093/Detalii-jurisprudenta?customQuery%5B0%5D.Key=id&customQuery%5B0%5D.Value=119469>
 26. Decizia civilă nr. 645/201, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție la data de 10 februarie 2011 în Dosarul nr. 4923/1/2010, consultată la adresa <http://legeaz.net/spete-drept-comercial-iccj-2011/decizia-645-2011>
 27. Curtea de Apel București - Sectia a V -a Comercială decizia comercială nr.394/28.06.2010, decizie accesibilă publicului la adresa <http://legeaz.net/spete-drept-comercial/natura-juridica-comerciala-a-contractul-394-2010>
 28. Concluziile avocatului general Juliane Kokott, prezentate la 20 iulie 2017 în Cauza C-187/16, Comisia Europeană împotriva Republicii Austria, disponibile la adresa <http://curia.europa.eu/juris/celex.jsf?celex=62016CC0187&lang1=ro&type=TXT&ancre=>

V. Surse online

01. Pagina de Internet a NATO - <http://www.ia.nato.int/>
02. Pagina de Internet a ORNISS - <http://www.orniss.ro/>
03. Pagina legislativă a Uniunii Europene - <http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>
04. Pagina de Internet a Consiliului Uniunii Europene - <http://www.consilium.europa.eu/homepage>
05. Pagina de Internet a Curții de Justiție a Uniunii Europene http://curia.europa.eu/jcms/jcms/j_6/
06. Pagina de Internet a Curții Europene a drepturilor omului www.echr.coe.int
07. Pagina de internet a Consiliului Superior al Magistraturii <http://www.csm1909.ro>
08. Pagina de internet a Curții Constituționale <https://www.ccr.ro/>
09. Pagina de Internet a Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor <http://www.cnsc.ro>
10. Pagina de internet a Înaltei Curți de Casație și Justiție www.scj.ro
11. Baza de date Lexis Nexis <http://www.lexisnexis.com> (accesată la sala de lectură a Bibliotecii Universității „Nicolae Titulescu”)
12. Baza de date legislativă și de bune practici <http://www.right2info.org/> - The Right to Information: Good Law and Practice
13. Pagină legislativă internațională <https://www.global-regulation.com/>
14. Pagina legislativă a Marii Britanii <http://www.legislation.gov.uk/>
15. Pagina legislativă a Austriei <https://www.ris.bka.gv.at>
16. Pagina Oficiului Federal German pentru Securitatea Informației <https://www.bsi.bund.de>
17. Pagina de internet a Autorității Naționale de Securitate a Republicii Ungare - <http://www.nbf.hu>
18. Pagina de Internet a Guvernului Republicii Macedonia <http://www.dbki.gov.mk>
19. Pagina legislativă <http://www.legislationline.org>
20. Pagina de Internet a Transparency International UK <http://ti-defence.org>
21. Dicționar online <https://en.oxforddictionaries.com>
22. Portalul Curții Supreme de Justiție a Marii Britanii <https://www.supremecourt.uk/cases/>
23. <https://en.wikipedia.org>

